

Česká školní inspekce

Inspektorát v kraji Vysočina

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Čáslavice – Sádek, okres Třebíč

Čáslavice – Sádek 71, 675 23 Kojetice na Moravě

Identifikátor školy: 600 122 115

Termín konání inspekce: 2. a 3. únor 2005

Čj.:	k4-1028/05-11010
Signatura:	ok4zy104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola Čáslavice je od 1. ledna 2003 jednou ze součástí Základní školy Čáslavce – Sádek, okres Třebíč, která sdružuje základní a mateřskou školu, školní družinu a školní jídelnu. Zřizovatelem této příspěvkové organizace je Obec Čáslavice sídlící na adrese 675 24 Čáslavice 110.

Jednotřídní mateřská škola s kapacitou 20 dětí a provozem od 6:30 do 15:30 hodin je umístěna v obci Čáslavice vzdálené od sídla základní školy asi 3 km. Ve školním roce 2004/2005 bylo přijato 19 dětí ve věku od tří do šesti let, z toho pět na nepravidelnou docházku. Spádovou oblast tvoří obce Čáslavice, Loukovice a Sádek.

Stravování dětí a zaměstnanců školy zajišťuje školní jídelna.

Mateřská škola pracuje od školního roku 2004/2005 podle školního vzdělávacího programu.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Zjištění a hodnocení personálních, materiálně-technických podmínek, průběhu a výsledků předškolního vzdělávání ve školním roce 2004/2005.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Pedagogický sbor mateřské školy prošel v posledním období častými změnami. V současném složení pracuje třetím rokem. Výchovně-vzdělávací práci v mateřské škole zajišťují dvě učitelky s požadovanou odbornou kvalifikací. Jedna z nich zastupuje vedoucí učitelku, která je v současné době na mateřské dovolené. Přesto, že jí byly ponechány všechny kompetence spojené s řízením školy, nebyla jí snížena míra vyučovací povinnosti. Zkrácené pracovní úvazky neumožňují překrývání učitelek u dětí.

Organizaci chodu mateřské školy stanovila vedoucí učitelka v dokumentech *Řád mateřské školy* a *režim dne*. Všem pracovnícím určila pracovní dobu a pracovní náplň tak, aby odpovídaly potřebám provozu. Ředitelka navštěvuje mateřskou školu většinou jednou měsíčně. Z rozhovoru, který se uskutečnil v průběhu inspekce, vyplynulo, že v současné době nemá ujasněnou představu o vedení mateřské školy. Vzájemné koordinaci činnosti obou součástí, kontrole a hodnocení práce vedoucí učitelky i druhé pracovnice zatím nevěnovala větší pozornost. Nenárokové složky platu přiděluje na základě podkladů sdělených vedoucí učitelkou.

Potřebné informace od ředitelky subjektu směrem k zaměstnancům mateřské školy jsou přenášeny prostřednictvím osobních návštěv nebo telefonicky. Vedoucí učitelka se pravidelně zúčastňuje zasedání pedagogické rady v základní škole a získané poznatky předává spolupracovnícům. Její jednání se zabývá většinou otázkami organizačního a provozního rázu, problematikou předškolního vzdělávání se zabývá minimálně. Samostatné jednání pedagogické rady v mateřské škole spojené s provozní poradou se uskutečňuje na začátku školního roku. Dle předloženého zápisu jsou řešeny především organizační záležitosti.

Zodpovědnost za úroveň vzdělávací práce v mateřské škole je v kompetenci vedoucí učitelky. Vzhledem k tomu, že je kontrolní systém do značné míry formální, jeho výsledky kvalitu vzdělávací činnosti příliš neovlivňují. V hospitačních záznamech převládá popis zhlédnutých činností. Chybí analýza a závěry, které by vedly k inovaci práce učitelky. Vzhledem k pracovnímu úvazku vedoucí učitelky obsahujícímu pouze přímou práci s dětmi je četnost hospitační činnosti v období od integrace se základní školou velmi omezená. Metodické

vedení učitelky tak spočívá zejména v průběžných vzájemných konzultacích o způsobu plánování, organizaci práce apod. Plnění pracovních povinností provozní pracovnice sleduje vedoucí učitelka každodenně.

Účast na vzdělávacích akcích je ovlivněna výší přidělených finančních prostředků i problémy se zajištěním provozu při podstatně snížených úvazcích učitelek. Obě pedagogické pracovnice se zúčastnily seminářů zaměřených na praktické činnosti s dětmi a seznámení s programem Začít spolu. Vedoucí učitelka absolvovala v předcházejícím období semináře zabývající se tvorbou školního vzdělávacího programu a kurz práce na PC. Uplatňování získaných poznatků v praxi se projevuje v menší míře.

Personální podmínky jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola a školní jídelna jsou umístěny ve starší účelové budově, která je v provozu řadu let a vyžaduje poměrně velké náklady na renovaci. V poslední době byla provedena výměna oken a oprava střechy.

Vnitřní uspořádání školy je vyhovující a prostorové podmínky umožňují realizovat výchovně-vzdělávací program. K dispozici je třída, šatna pro děti a zaměstnance, sociální zařízení. Prostor třídy je vzhledem k počtu přijatých dětí odpovídající, ale není využíván rovnoměrně. Dřevěnou stěnou je rozdělený na méně využívanou část se stolky a na hernu, kde probíhá většina spontánních a řízených aktivit. Prostor není členěn na herní a pracovní koutky vybavené různými hračkami, doplňky a pracovním materiálem, důležité pro skupinové a individuální činnosti. V současné době je zde vytvořen pouze jeden koutek pro tvořivé a námětové hry. K tomu, že prostředí mateřské školy je z hlediska motivace a aktivizace dětí málo podnětné, přispívá i zařízení původním značně opotřebovaným nábytkem, který není natolik variabilní, aby umožňoval zásadnější úpravy interiéru. Volně přístupná je dětem pouze část hraček, ostatní jsou uloženy v uzavřených skříňkách a vyšších policích. Stolky a židle v jednotné velikosti nezohledňují rozdílnou tělesnou výšku dětí.

Hraček a učebních pomůcek je dostatek. Většinou jsou však starší, opotřebované a některé i poškozené. Jejich inovace je vzhledem k finančním možnostem pomalá. Dobré je vybavení výtvarným a pracovním materiálem. Školní knihovna obsahuje většinou starší dětskou i odbornou literaturu. Chybí aktuální metodická literatura pro učitelky využitelná k obohacení vzdělávací práce a podnětné publikace např. encyklopedie pro děti. Učitelky mají k dispozici klavír a funkční audiovizuální techniku, kterou při práci s dětmi využívaly. Výpočetní techniku škola nevlastní.

Školní prostory jsou udržovány v pořádku a čistotě. Na pěkné výzdobě školních prostor se podílejí učitelky i děti. Neesteticky působí poškozená malba na stropěch způsobená zatékáním střechy.

Školní zahrada umístěná několik minut chůze od budovy školy je vybavena základním zařízením – kovovými prolézačkami, pískovištěm a altánkem pro uskladnění hraček a pomůcek. Problémem je poničené oplocení a chybějící sociální zařízení pro uspokojování základních životních potřeb dětí na odpovídající hygienické úrovni.

Při plánování v oblasti materiálně-technických podmínek spolupracuje vedoucí učitelka s ředitelkou a zřizovatelem. Její požadavky na inovaci vybavení jsou však vzhledem k omezeným finančním prostředkům velmi skromné.

Materiálně-technické zázemí a školní prostory slouží pouze pro potřeby mateřské školy.

Materiálně-technické podmínky mateřské školy jsou hodnoceny jako průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

Vedoucí učitelka zpracovala školní vzdělávací program, který vychází ze zásad Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Je sestaven na základě podmínek mateřské školy s využitím poznatků získaných na vzdělávacích seminářích. Poskytuje informace o prostorových, materiálních a personálních podmínkách a vymezuje výchovně-vzdělávací cíle. Hlavním záměrem je dovést dítě na konci předškolního období k přiměřené psychické, fyzické a sociální samostatnosti, položit u něj základy nutné pro další vzdělávání v prostředí plném pochopení a radosti z poznávání.

Obsah předškolního vzdělávání sestává z témat dále členěných na podtémata. Třídní program je zpracován do týdenních tematických celků, kde je konkretizován vzdělávací obsah.

Běžná výchovně-vzdělávací činnost je doplňována návštěvami divadelních představení a koncertů, výlety, naučnými pořady, návštěvou spádové základní školy apod.

Povinná dokumentace je vedena. Obsah výchovně-vzdělávací činnosti je pravidelně zaznamenáván v přehledu výchovné práce.

Škola nemá vytvořena pravidla pro vyhodnocování výchovně-vzdělávací práce. Není prováděno sebehodnocení na základě kritérií stanovených pro posuzování kvality práce. Dostatečně analyzovány nejsou ani výsledky hospitační činnosti. Hodnocení předkládané vedoucí učitelkou na jednání pedagogické rady v základní škole je spíše informativní než hodnotící.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je stanovena režimem dne, který odpovídá psychohygienickým zásadám stanoveným pro činnost mateřských škol. Spontánní a řízené aktivity byly v rovnováze, pravidelně byly zařazeny pohybové aktivity a dostatečně dlouhý pobyt venku. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, spíše zvláště v případě starších dětí byla náročnost požadavků nižší než jejich možnosti. Úroveň stolování byla velmi dobrá, ale děti se na jeho přípravě nepodílely. Pitný režim je zaveden, ale umístění nápoje nepodněcovalo děti k jeho samostatnému využívání.

Vnější informační systém je funkční. Důležité informace jsou operativně sdělovány rodičům při osobním jednání nebo jsou zveřejňovány v písemné podobě na nástěnce. Pravidelně na začátku a v polovině školního roku jsou organizovány informativní schůzky. Rodiče jsou zváni na školní akce „Mámo, táto, pojď si hrát“, jejichž obsahem je společné tvoření rodičů a dětí inspirované vánočními a velkonočními svátky, a na besídky s programem. V prostorách školy jsou prezentovány práce dětí.

Práva a povinnosti rodičů jsou zakotvena ve vnitřním dokumentu „Řád mateřské školy“.

Realizace vzdělávacího programu je pozitivně ovlivňována příznivým klimatem mateřské školy a pěknými vzájemnými vztahy pedagogických a provozních pracovníků.

Průběh a výsledky vzdělávání v mateřské škole

Ve vzdělávací práci převažuje dlouhodobě zažitý styl orientovaný na frontální metody, na úkor moderních přístupů k výchově a vzdělávání předškolních dětí. Pedagogickým pracovníkům se zatím nedaří uplatňovat metody a formy podporující osobnostní rozvoj dětí.

Při plánování výchovně-vzdělávací práce se učitelky zaměřují převážně na řízené činnosti. Stanovené vzdělávací cíle nejsou přizpůsobeny rozdílným schopnostem dětí ve věkové smíšené skupině a v některých případech nejsou dobře zvoleny prostředky k jejich dosažení.

Aktivity během dne byly přesně vymezeny denním režimem. Přejechy mezi nimi byly převážně hromadné.

Prostředí třídy i herny neposkytovalo k rozvoji spontánních činností dostatek podnětů. Inspirativní úpravě prostředí, promyšlené nabídce aktivit, pomůcek a doplňků ke hrám souvisejícím s tématem věnovaly učitelky minimální pozornost. S probíranou tematikou souvisela pouze ojedinělá nabídka z oblasti pracovní výchovy. V průběhu spontánních činností si děti samostatně volily kamarády a místo pro hru. Učitelky respektovaly jejich potřebu hrát si, neusměrňovaly a neomezovaly je zbytečnými pokyny. Byly k nim vstřícné, vedly je k pěkným kamarádkým vztahům. Převážně kladným hodnocením povzbuzovaly a posilovaly jejich sebedůvěru. Zároveň ale málo využívaly vzniklých situací k přirozenému, nenásilnému obohacování her a poznatků dětí. Ve třídě byla příjemná atmosféra pochopení a důvěry. Vzájemná komunikace byla přirozená, rozvíjela se především při skupinových námětových hrách. Ukončování her bylo hromadné, vzhledem k nutnosti vytvořit prostor pro další plánované činnosti. Děti, které přicházely později, se do nich nemohly zapojovat.

V organizaci řízených činností převažovalo frontální vedení bez odpovídající diferenciaci nároků a požadavků vzhledem k věkovým a individuálním schopnostem dětí. Měly charakter tradičního zaměstnání výrazně zaměřeného na jednu výchovnou složku zpestřenou o prvky z dalších výchov. Jejich návaznost na přímé zkušenosti a zážitky dětí byla menší. Aktivitu vždy iniciovaly učitelky a měly v jejím průběhu vedoucí roli. Převažovaly verbální metody a vedení dětí k plnění stanovených úkolů. Metody prožitkového učení a rozvíjení smyslového vnímání se částečně uplatnily v bloku integrovaných hudebně-pohybových aktivit. Příležitost k uplatnění fantazie a tvořivosti dostaly děti při manipulačních činnostech zařazených do rozvíjení poznání. Chyběla rozmanitější nabídka orientovaná na rozvoj individuálních schopností a zájmů dětí. Vstupní motivace vycházející z daného tématu byla méně výrazná, postrádala nápaditost a podnětnost. Účinnější byla motivace průběžná, podporovaná použitím pomůcek, hrou na hudební nástroj apod. Důležitým motivačním prvkem bylo pozitivní hodnocení dětí, ocenění jejich konkrétních výkonů a povzbuzování během činností. Komunikace byla přirozená, ale nebyla vždy promyšlena tak, aby rozvíjela vyjadřovací schopnosti dětí. Verbální projev učitelek převažoval.

Spontánní činnosti i řízené činnosti jsou hodnoceny jako průměrné.

Průběhové výsledky vzdělávací činnosti

Pohybové schopnosti, hrubá i jemná motorika dětí, jsou přiměřené jejich věku a učitelky je při výchovně-vzdělávací práci cíleně rozvíjejí.

Většina dětí má zvládnuté základní dovednosti v oblasti sebeobsluhy, kulturně společenských i zdvořilostních návyků. Nedostatečná pozornost byla ze strany učitelek věnována vytváření návyku správného používání příboru a vedení dětí k účasti na přípravě stolování. Příliš velká tolerance učitelek vůči dětem se u některých z nich projevila v neochotě zúčastnit se úklidu hraček.

Vzájemné vztahy dětí jsou celkově na dobré úrovni. Jejich verbální projev je spontánní a přirozený. Úroveň jazykových a řečových dovedností je ovlivněna věkem a délkou docházky do mateřské školy, proto je rozdílná.

Poznatky dětí jsou průběžně procvičovány a obohacovány a odpovídají jejich věku. Menší pozornost je věnována rozvoji fantazie a tvořivosti. Styl práce učitelek dostatečně nepodporuje schopnost autonomního chování dětí. Velmi dobré výsledky dosahovaly děti v hudebních a hudebně-pohybových činnostech.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti je průměrné.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Mateřská škola je součástí příspěvkové organizace Základní škola Čáslavice – Sádek, okres Třebíč.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Mateřská škola spolupracuje se základní školou při organizování kulturních a poznávacích pořadů, se sborem pro občanské záležitosti při přípravě vítání občánků a akcí pro důchodce.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení školy do rejstříku škol a školských zařízení vydané MŠMT dne 20. ledna 2003, čj. 11 122/0321 s účinností od 1. ledna 2003,
2. zřizovací listina a dodatek č. 1 ke zřizovací listině Základní školy Čáslavice – Sádek, okres Třebíč vydané zřizovatelem Obcí Čáslavice dne 8. listopadu 1999 s účinností od 1. ledna 2000,
3. dohoda o organizaci mateřské školy ze dne 29. června 2004,
4. povinná dokumentace mateřské školy pro školní rok 2004/2005,
5. výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. září 2004 ze dne 12. října 2004,
6. rozhodnutí o přijetí všech přijatých dětí pro školní rok 2004/2005,
7. přehled výchovné práce, přehled docházky, 2004/2005,
8. školní vzdělávací program, třídní vzdělávací program a písemné přípravy učitelek,
9. záznamy z hospitací,
10. režim dne, řád mateřské školy, pracovní náplně a rozpis pracovní doby učitelek a provozní pracovnice platné pro školní rok 2004/2005 (všechny dokumenty bez data vyhotovení a podpisu ředitelky základní školy),
11. zápisy z jednání pedagogické rady a provozních porad.

ZÁVĚR

Pedagogický sbor, jehož složení prochází častými změnami, tvoří dvě pedagogické pracovnice s požadovanou odbornou kvalifikací. Obě dvě mají značně zkrácené úvazky, jejich pracovní doba se nepřekrývá, což komplikuje zajištění provozu školy, koordinaci jejich práce i plnění povinností vedoucí učitelky v oblasti řízení. Organizace provozu školy i její informační systém jsou na dobré úrovni. Obě pedagogické pracovnice se snaží sledovat moderní trendy v předškolním vzdělávání, ale získané poznatky v praxi výrazněji neaplikují. Prostorové a materiální podmínky sice umožňují plnit školní vzdělávací program, ale na vybavení školy a školní zahrady se projevuje dlouhodobý nedostatek finančních prostředků vynakládaných na jeho obnovu.

Celková organizace výchovně-vzdělávací činnosti vychází z klasického pojetí předškolního vzdělávání. Při plánování cílů, volbě organizace, metod a forem práce nejsou dostatečně zohledněny věkové a individuální potřeby dětí ve věkově smíšené skupině. Při organizaci řízených činností převažoval frontální způsob, formy práce založené na vlastní činnosti dětí a učení prožitkem nebyly ve větší míře zařazeny. V průběhu inspekce měly děti méně příležitostí pro vlastní objevování, tvořivost a samostatné řešení problémů. Učitelky

vytvářely ve škole vstřícné komunikační prostředí. Vedly děti, s dobrými výsledky, k vzájemné ohleduplnosti a spolupráci.

Od poslední inspekce, která proběhla v roce 1999, došlo ke změně v personálním obsazení mateřské školy a k její integraci se základní školou.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
	Eva Cepková	

V Třebíči dne 11. února 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Otmarova 3, 674 01 Třebíč. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 2. 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení Podpis

Mgr. Květoslava Dohnalová, ředitelka základní školy K. Dohnalová v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Obecní úřad Čáslavice	2005-02-28	50/2005

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.